

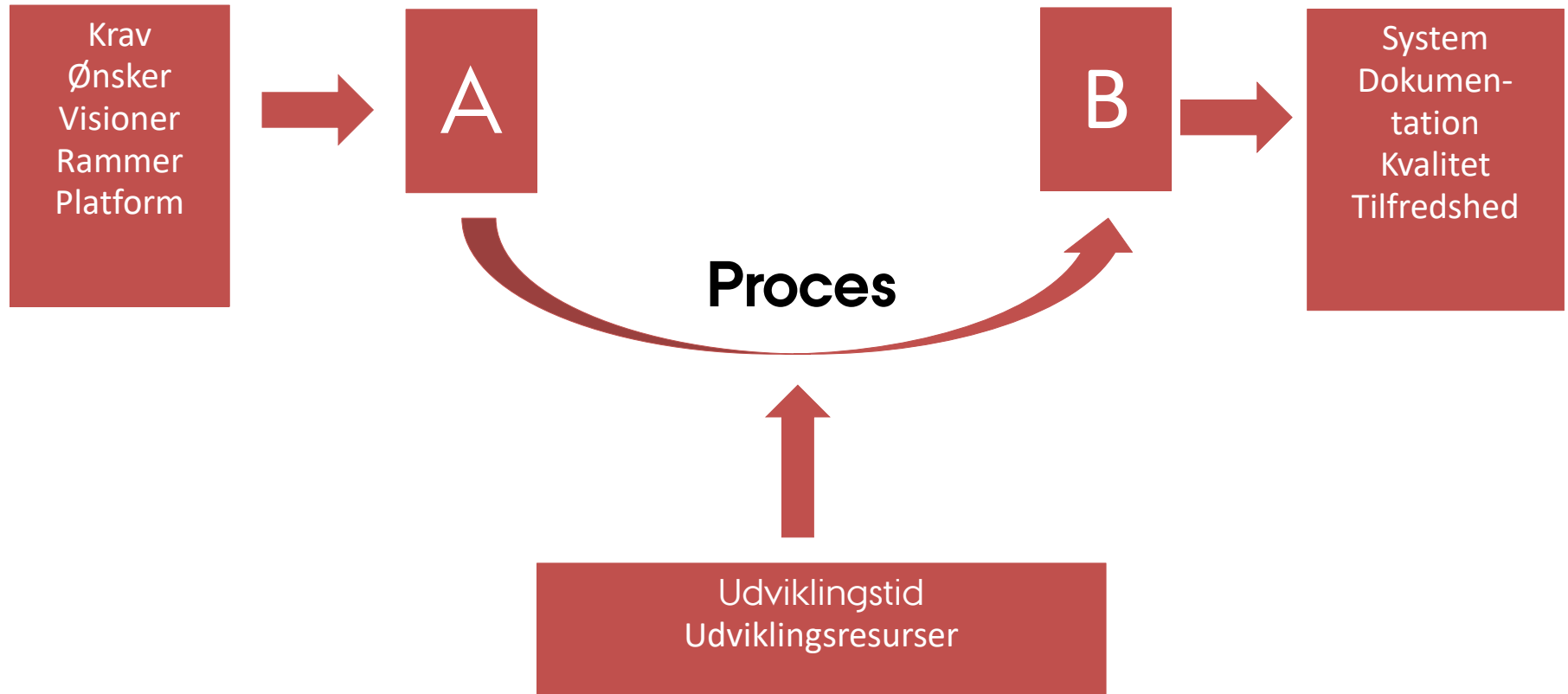
Systemdomæneanalyse og Domænemodeller

Introduktion til Systems Engineering
I2ISE

Introduktion

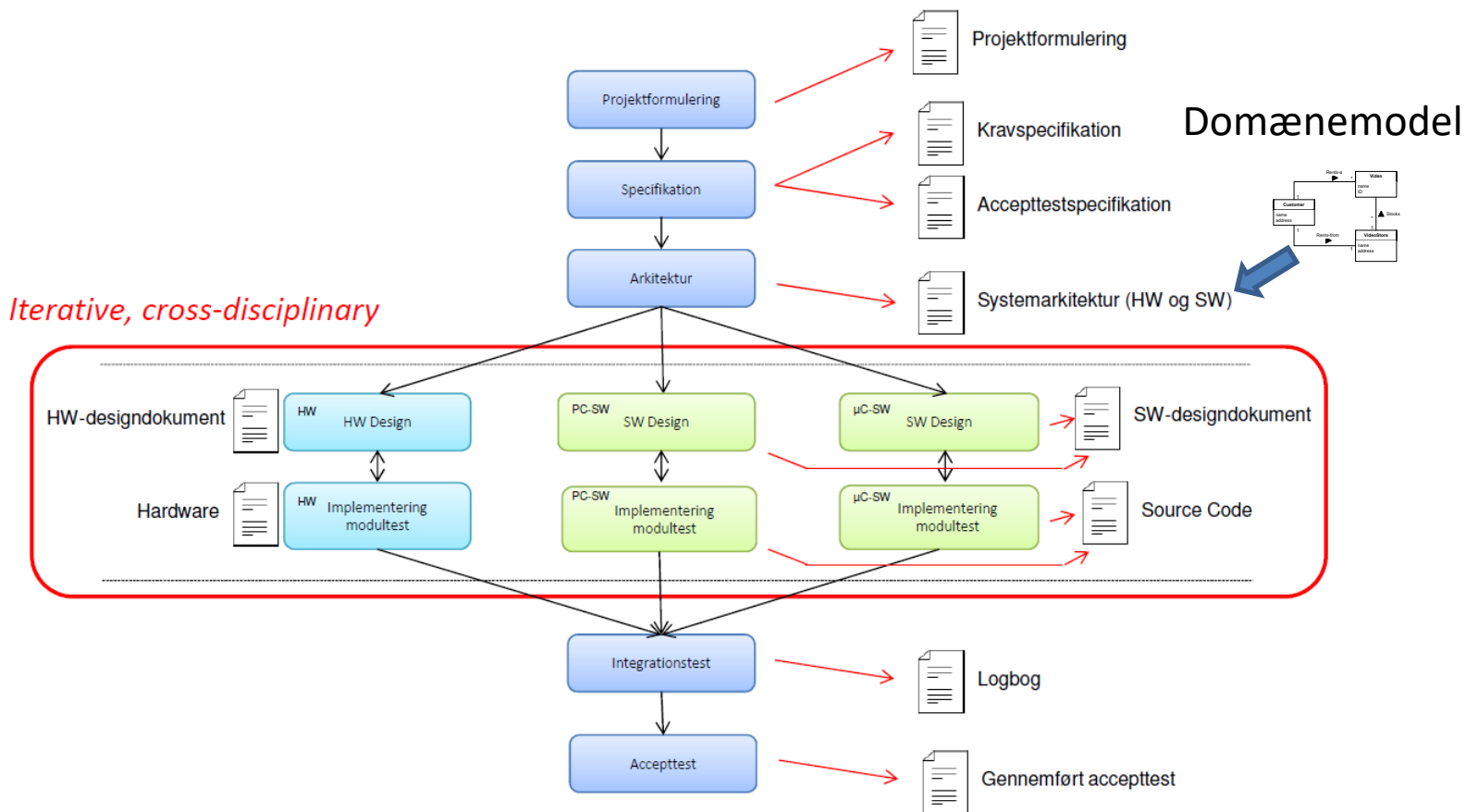
- Hvad er Systemdomæneanalyse (*System Domain Analysis*)?
- Hvad er en Domænenemodel (*Domain Model*)?
- Hvorfor lave en Domænenemodel?
- Hvordan laver man en Domænenemodel?

Systems engineering – skematisk set

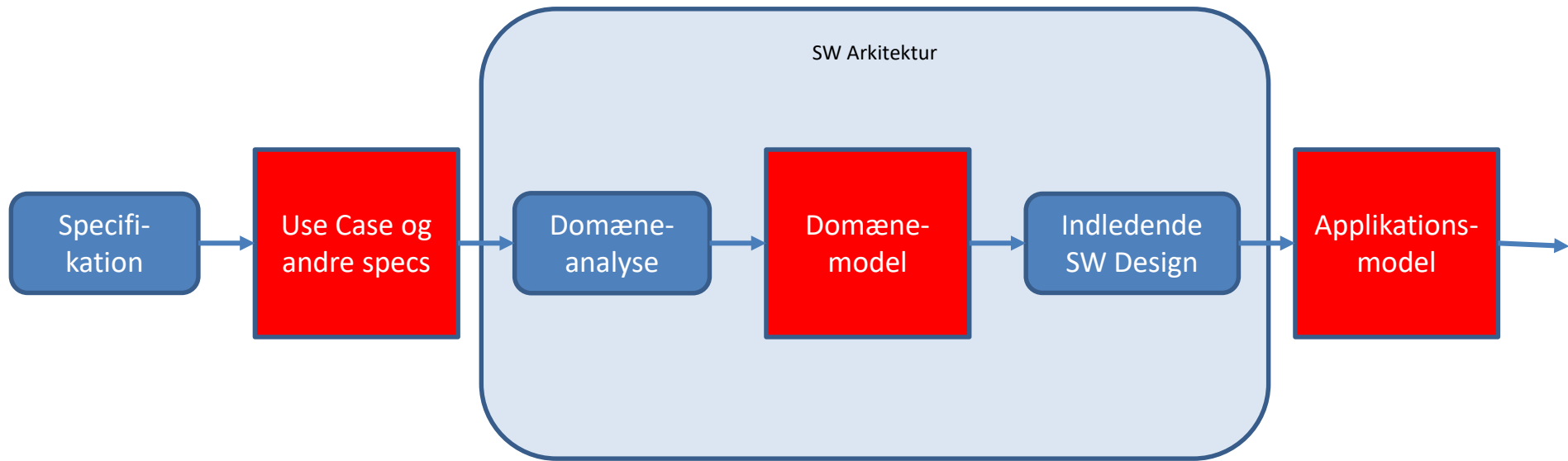

DM's plads i dokumenter og proces

The ASE Process

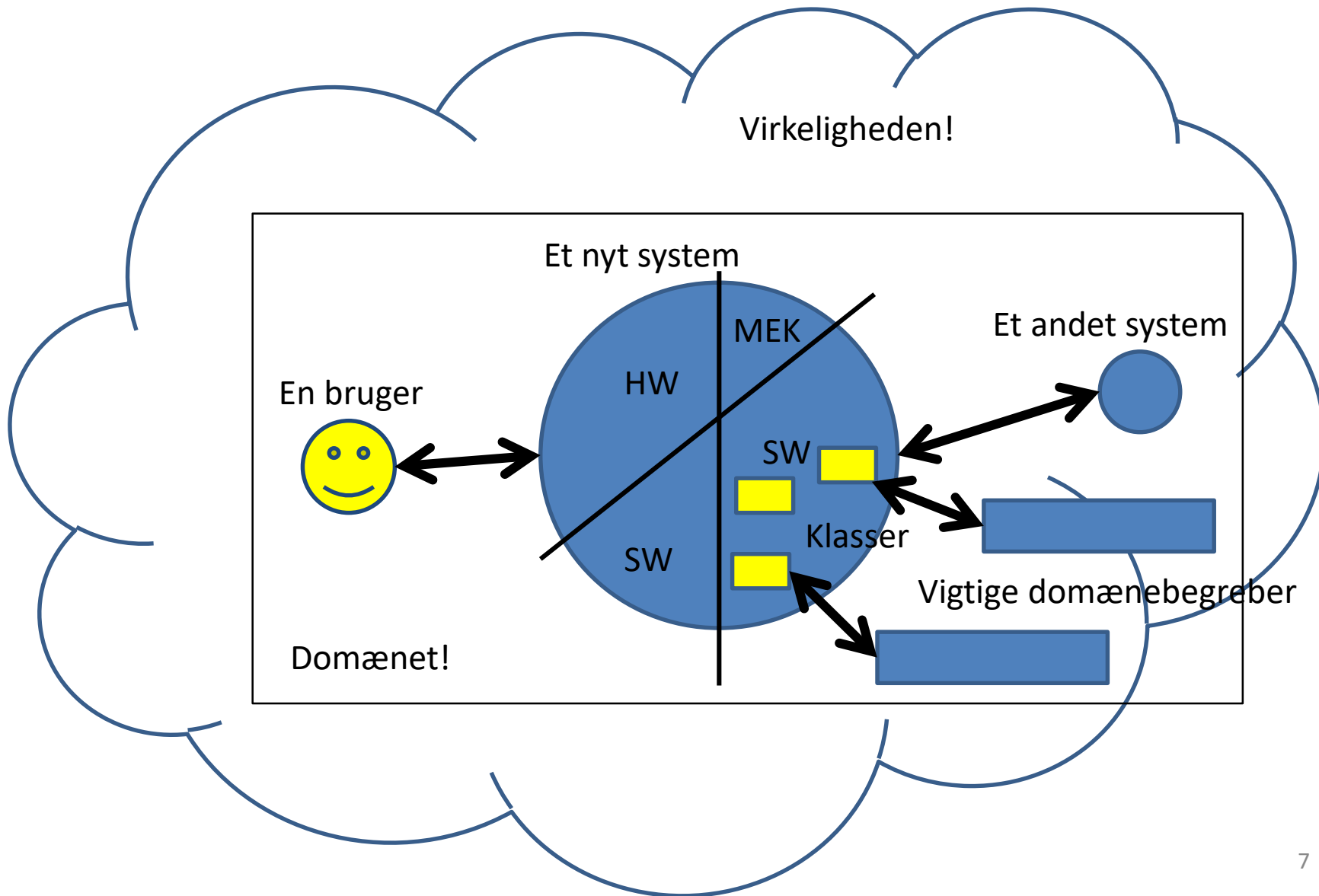
SW Arkitektur – fra UC til Design

Hvad er Systemdomæneanalyse?

- **Systemdomæneanalyse** er en aktivitet der udføres for at bestemme og afgrænse systemets **Domæne** i form af vigtige **begreber og relationer** mellem disse
- Resultatet af **Systemdomæneanalysen** er **Domænemodellen**

Virkeligheden og systemet

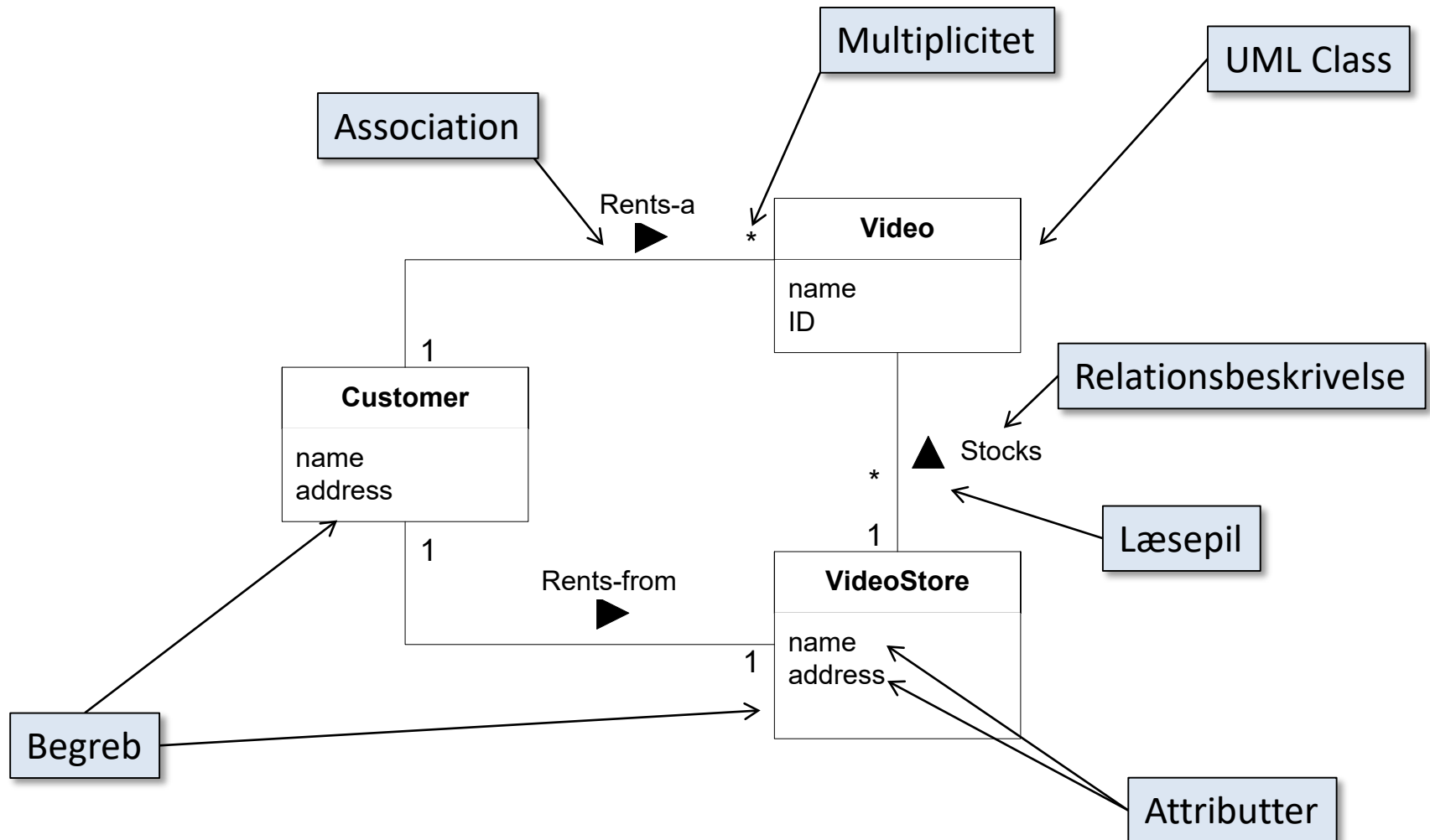
Hvad er en Domænemodel (og hvad er det ikke)? (1)

- Domænemodellen er en illustration af **vigtige, interessante, relevante, bemærkelsesværdige** (*noteworthy*) begreber i systemets domæne
 - Begreberne, deres relationer, multipliciteter og attributter
 - Ikke ansvar og funktioner
 - Ikke systemarkitektur
- Domænemodellen viser begreber fra virkeligheden, ikke SW begreber (endnu)
 - "Køretøj", "Betalning", "Kontantautomat"
 - OK – vigtige begreber fra virkeligheden
 - "SQLDatabase", "string"
 - IKKE OK – *software (implementerings-) begreber*

Hvad er en Domænemodel (og hvad er det ikke)? (2)

- Domænemodellen er en **visuel ordbog**, tegnet som et UML klassediagram
- Domænemodellen fortæller **en historie** som en slags **resume** af kravene

Domænenemod: Eksempel

Hvad er et begreb (*conceptual class*)?

- Et **begreb** som det bruges på Domænemodellen er en *ide*, en *ting* eller et *objekt*, tegnet som en **klasse**
- Dets **relationer** med andre begreber tegnes som **associationer**

Hvad gør et begreb eller en relation vigtig (*noteworthy*)?

- Det **vigtige begreber** er dem som er nødvendige for at **forstå** systemets funktion og eksistensberettigelse
- Et klassediagram er et statisk billede, der viser de relationer, der er vigtige over tid i systemets levetid
- De **vigtige** begreber, attributter og relationer at vise på Domænemodellen er dem, der er vigtige at **huske** over tid for systemet
- Dette kan bruges til både at **fuldstændiggøre**, men også **begrænse** Domænemodellen

Hvorfor lave en Domænemodel?

- Domænemodellen er **input** til at **vælge** og designe nogle af **klasserne** som skal indgå i det indledende (objektorienterede) **software design**
- Domænemodellen er dermed med til at understøtte det første svære skridt **fra krav til design** – det første skridt **fra "hvad" til "hvordan"**
- En Domænemodel kan bruges til at **tale med kunden/product owner** om systemet
- Den visuelle ordbog fastlægger **navnene** i den videre process, så **alle bruger samme navne**
- En **ny medarbejder** kan få et **hurtigt overblik** over systemets Domæne

Kogebog for Domænemodeller

Step 1: Find begreberne (med evt. attributter) i Domænet og tegn dem i et klassesdiagram

Step 2: Find relationerne og tegn dem som associationer med en tekst og evt. en pil

Step 3: Forsyn relationerne med multiplicitet

Step 4: Lav finpudsning med attributter/klasser, specifikke klasserelationer, og slet evt. unødvendige begreber

Find begreberne

Step 1.1: Find navneord i Use Cases og andre specifikationer

Step 1.2: Find begreber ved at lade sig inspirere af listen med kategorier af generelle begreber (afsnit 1.6.1)

Organiser dem på et klassediagram.

Nogle af dem er måske attributter i stedet for klasser

Step 1.1 Navneordsanalyse

- Marker navnenordene i UC og andre specifikationer
- Ikke alle navneord er nødvendigvis vigtige begreber
 - De kan være implementationsorienterede
 - De kan være for lavniveau og skal måske op på et højere abstraktionsniveau
 - De er måske slet ikke relevante for systemet og kan ignoreres
- Men da de kommer fra specifikationenerne er de sandsynligvis ret relevante
- Nogle navneord kan måske med det samme udnævnes som attributter for andre begreber
- Hellere lidt for mange begreber i Domænemodellen end for få på nuværende tidspunkt

Step 1.2 Kategoriliste

- Listen står i afsnit 1.6.1 i pensumsartiklen til lektionen:

Generelt Begreb	Eksempler
Transaktion – en afsluttet forretningshændelse, som naturligt afgrænser en aktivitet, der skal kunne skelnes fra andre slags og andre af samme slags	Et Salg En Betaling En Tankning En Udcheckning på biblioteket/supermarkedet En Flyreservation
Transaktionslinje – en af flere linjer, der repræsenterer et begreb, der indgår i eller dækkes af transaktionen	En Varelinje på en bon ved et salg En Boglinje i en udcheckning på biblioteket
Fysisk genstand – en fysisk objekt, der fx matcher en transaktionslinje	Selve Varen Selve Bogen Et Lånerkort
...	...

Step 1.2 Kategoriliste

- Listen indeholder kategorier af begreber, der erfaringsmæssigt ofte optræder i systemer
- Listen er meget generel og nogle kategorier er måske ikke relevante for den slags system I er ved at lave
 - fx indlejrede/embeddede systemer
- Lad dig inspirere af listen for at se, om der er nogen begreber, der ikke er direkte nævnt som navneord, eller afledt heraf

Step 1 - afslutning

- Tegn dem på et klassediagram med gode navne og evt. attributter
- Med lidt **øvelse** har man
 - identificeret de vigtige begreber
 - ignoreret ikke vigtige begreber
 - indført attributter
- Og er klar til næste skridt

Kogebog for Domænemodeller 2

Step 1: Find begreberne (med evt. attributter) i Domænet og tegn dem i et klassediagram

Step 2: Find relationerne og tegn dem som associationer med en tekst og evt. en pil

Step 3: Forsyn relationerne med multiplicitet

Step 4: Lav finpudsning med attributter/klasser, specifikke klasserelationer, og slet evt. unødvendige begreber

Find relationerne

Step 2.1: Find udsagnsord i Use Cases og andre specifikationer

Step 2.2: Find relationer ved at lade sig inspirere af listen med kategorier af generelle relationer (afsnit 1.6.2)

Tegn dem ind på klassediagrammet som associationer
Giv dem navne/beskrivelser og evt. læsepile

Step 2.1 - udsagnsord

- Find de udsagnsord i UC og andre specifikationer, der forbinder begreber
- Identificer begreberne på dit klassediagram og forbind dem med en association
- Det er ikke sikkert at alle udsagnsord giver vigtige relationer

Step 2.2 Relationsliste

- Listen står i afsnit 1.6.1 i pensumsartiklen til lektionen:

Generel Relation	Eksempler
A er en transaktion som hænger sammen med en anden transaktion B	Salg – Betaling Reservation – Afbestilling
A er en transaktionslinje i transaktionen B	Faktura – Varelinje
A er et produkt eller en service for en transaktion eller transaktionslinje B	Varelinje – Vare Reservation – Selve flyveturen
...	...

Step 2.2 Relationsliste

- Listen indeholder kategorier af relationer, der erfaringsmæssigt ofte optræder i systemer
- Listen er meget generel og nogle kategorier er måske ikke relevante for den slags system I er ved at lave
 - fx indlejrede/embeddede systemer
- Lad dig inspirere af listen for at se, om der er nogen relationer, der ikke direkte er afledt af udsagnsord
 - fx mellem de begreber du fik fra kategorilisten

Step 2 - afslutning

- De fundne relationer har man nu tilføjet til klassediagrammet som associationer
- De har fået nogle gode navne, der beskriver formålet/begrundelsen for relationen
- De har fået læsepile, der hvor der kan være mulighed for misforståelser
- Er der nogen begreber, der ikke har nogen association, må man overveje, om der mangler en relation, eller om begrebet er irrelevant
- **Associationerne har IKKE fået pile i enderne – det venter vi med at gøre til design og implementation**

Kogebog for Domænemodeller 3

Step 1: Find begreberne (med evt. attributter) i Domænet og tegn dem i et klassediagram

Step 2: Find relationerne og tegn dem som associationer med en tekst og evt. en pil

Step 3: Forsyn relationerne med multiplicitet

Step 4: Lav finpudsning med attributter/klasser, specifikke klasserelationer, og slet evt. unødvendige begreber

Step 3 - multipliciteter

- Associationerne skal nu forsynes med multiplicitet
- Det er vigtigt at huske, at det er set fra systemets side – vi ser det fra én instans af systemet
- Der bruges typisk multipliciteterne "1", "*", "0..1", "1..*"
- Er der vigtigt, fx for product owner, at der er exakte værdier for antal, skriver man bare det, fx som "1..4" eller "3". Ellers er det typisk en implementationsdetalje,
- Er det en 1-til-1 association kan man udelade multiplicitet

Kogebog for Domænemodeller 4

Step 1: Find begreberne (med evt. attributter) i Domænet og tegn dem i et klassediagram

Step 2: Find relationerne og tegn dem som associationer med en tekst og evt. en pil

Step 3: Forsyn relationerne med multiplicitet

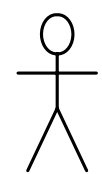
Step 4: Lav finpudsning med attributter/klasser, specifikke klasserelationer, og slet evt. unødvendige begreber

Step 4 - finafpudsning

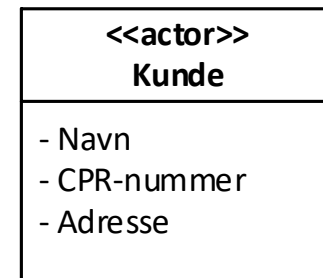
- Nogle vigtige emner at tage stilling til her er:
- **Aktører**: Er en tændstiksmand nok, eller skal det være en klasse med attributter, evt. med stereotypen <<aktør>>?
- **Klasser-Attributter** – er der nogle klasser, der burde være attribut på en af de andre i stedet for?
- Giver det mening med et **System** begreb?
- **Komposition og Arv** – er der grund til at bruge dem?
- **Generel oprydning**
 - Se efter overflødige begreber
 - Se efter begreber der IKKE skal indgå i denne iteration af udviklingsforløbet

Aktør

- Er aktøren blot en anonym ekstern aktør bruges en tændstiksmand
- Er der brug for at huske noget om aktøren, skal den have en klasse
- IKKE Begge dele!

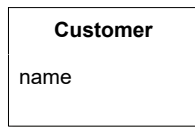

Kunde

Attribut eller klasse?

- Guidelines
 - Hvis det fylder noget fysisk, er det et begreb
 - Hvis det har en kompleks struktur med underattributter (som er vigtige for dette system), er det et begreb
 - Hvis det har aktiviteter, er det et begreb
 - Hvis det er simpelt, med en veldefineret værdimængde, er det en attribut

eller

?

Praktiske råd til Systemdomæneanalysen

- Brug et whiteboard og/eller PostIts(sticky notes, gule sedler) eller papir & blyant eller et diagrammeringsprogram direkte
- Arbejd sammen!
- Tag et foto af whiteboardet (gem de gule sedler) eller af papiret eller gem den første version af diagrammet, når I er færdige med den "kreative proces"
- Så kan man rentegne og arrangere Domænemodellen i et diagrammeringsprogram, så andre kan forstå det, og det er nemmere at arbejde videre med det
- Vi forventer at finde jeres Domænemodel i Systemarkitekturdokumentet for jeres semesterprojekt(er) i letlæselig form 😊

Øvelse i dag, og som hjemmearbejde:

Tankstation

- Lav en Domænemodel for tankstationen, baseret på Use Casen "Optank Bil" (se den fulde tekst på Brightspace):
 1. Identificer vigtige begreber med metoderne beskrevet under Step 1
 2. Lav et UML Class Diagram med begreberne og evt. attributter
 3. Identificer vigtige relationer med metoderne beskrevet under Step 2 og indfør dem på klassediagrammet
 4. Sæt multipliciteter, hvor nødvendigt
 5. Udfør finpudsning med attributter og anden oprydning

Øvelse næste lektion:

Poultry Galore

- Lav en Domænemodel for det nye pakkesystem for fabrikken "Poultry Galore" (se den fulde tekst på Brightspace):
 1. Identificer vigtige begreber med metoderne beskrevet under Step 1
 2. Lav et UML Class Diagram med begreberne og evt. attributter
 3. Identificer vigtige relationer med metoderne beskrevet under Step 2 og indfør dem på klassediagrammet
 4. Sæt multipliciteter, hvor nødvendigt
 5. Udfør finpudsning med attributter og anden oprydning

